

YÖNETMELİK

Çevre ve Orman Bakanlığından:

**BAZI TEHLİKELİ MADDELERİN, MÜSTAHZARLARIN VE EŞYALARIN
ÜRETİMİNE, PİYASAYA ARZINA VE KULLANIMINA İLİŞKİN
KISITLAMALAR HAKKINDA YÖNETMELİK**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; insan sağlığı ve çevrenin korunmasını temin etmek üzere, bazı tehlikeli maddelerin veya madde gruplarının kendi başına üretimi ve kullanımı, müstahzar içerisinde veya eşyada kullanımı ile bunların piyasaya arzına ilişkin idari ve teknik usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, sahip oldukları tehlikeli özellikler nedeni ile insan sağlığı ve çevre üzerinde olumsuz etkileri olan bazı tehlikeli maddeler veya madde gruplarının, kendi başına üretimi, müstahzar içerisinde veya eşyada kullanımı ve bunların piyasaya arzına ilişkin kısıtlamaları kapsar.

(2) Bu Yönetmelik;

- a) Radyoaktif maddeler, madde gruplarına ilişkin kısıtlamaları,
- b) Kozmetik ürünlerinin üretiminde kullanılan maddeler, madde gruplarına ilişkin kısıtlamaları,
- c) Atık maddeler, madde gruplarına ilişkin kısıtlamaları,
- ç) Yürürlükte bulunan diğer düzenlemeler ile üretimi, piyasaya arzı ve kullanımı kısıtlanmış olan maddeler, madde gruplarına ilişkin kısıtlamaları,
- d) Yalıtılmamış/soyutlanmamış ara ürün konumunda olan maddeler, madde gruplarına ilişkin kısıtlamaları,
- e) (a), (b), (c), (ç) bentlerinde belirtilen madde ve madde gruplarını içeren müstahzar veya eşyalara ilişkin kısıtlamaları

kapsamaz.

(3) Bu Yönetmelik aşağıda yer alan hususları kapsamaz:

- a) Tehlikeli maddeler, madde grupları veya bunları içeren müstahzar veya eşyaların demiryolu, karayolu, deniz yolu, içsu yolu veya havayoluyla taşınmasına ilişkin kısıtlamayı,
- b) Herhangi bir muameleye veya üretim işlemine tabi tutulmaması koşuluyla, gümrüklerin gözetimi altındaki antrepolarda ve transit geçiş için veya gümrük bölgesi dışına yeniden ihracat için ihracat kaydıyla özel depolarda veya serbest bölgelerde depolanan maddeleri, madde gruplarını veya bunları içeren müstahzarları veya eşyaları.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik

a) 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununa, 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununa, 4/8/1952 tarihli ve 3/15481 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe giren Gıda Maddelerinin Umumi Sağlığı ilgilendiren Eşya ve Levazımın Hususi vasıflarını gösteren Tüzüğe dayanılarak,

b) 76/769/EEC sayılı Avrupa Konseyi Direktifine paralel olarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

- a) Ara ürün: Başka bir maddeye dönüştürülmek üzere; kimyasal üretim/sentez için üretilen ve sentezleme işleminde tüketilen veya kullanılan maddeyi,
- b) Bilimsel araştırma ve geliştirme: Kontrollü koşullar altında gerçekleştirilen bilimsel deney, analiz veya kimyasal araştırmayı,
- c) Eşya: Etkin fonksiyonunu kimyasal bileşiminden önce, üretimi sırasında verilen özel bir şekil, yüzey veya tasarımının belirlediği herhangi bir nesneyi,
- ç) Kısıtlama: Üretim, piyasaya arz ve kullanım için herhangi bir koşul veya yasaklamayı,
- d) Kullanım: Eşyanın işlenmesi, formülasyonu, tüketimi, depolanması, muhafaza edilmesi, çeşitli işlemlere maruz bırakılması, kaplara boşaltılması, bir kaptan diğerine aktarılması, karıştırılması, üretimi veya diğer her türlü kullanımını,
- e) Madde: Doğal halde bulunan veya bir üretim sonucu elde edilen, içindeki, kararlılığını sağlamak üzere kullanılan katkı maddeleri ile üretim işleminden kaynaklanan safsızlıklar dâhil, fakat yine içindeki, kararlılığını ve yapısını etkilemeden uzaklaştırılabilen çözücüler hariç, kimyasal elementleri ve bunların bileşiklerini,
- f) Müstahzar: En az iki veya daha çok maddeden oluşan karışım veya çözeltileri,
- g) Piyasaya arz: Tehlikeli maddelerin, madde gruplarının, müstahzarların ve eşyanın üretimi sonrası veya ithalatında gümrük idarelerince ilgisine teslimi sonrası kullanımı veya satışı amacıyla bedelli veya bedelsiz olarak piyasada yer alması için yapılan ilk faaliyeti,
- ğ) Tehlikeli madde/madde grubu: Tehlikeli özelliklerden herhangi biri veya birkaçına sahip olan madde/madde grubunu,
- h) Tehlikeli özellik: Patlayıcı, oksitleyici, çok kolay alevlenir, kolay alevlenir, alevlenir, çok toksik, toksik, zararlı, aşındırıcı, tahriş edici, hassaslaştırıcı, kanserojen, mutajen, üreme sistemi için toksik ve çevre için tehlikeli özellikleri,
- ı) Ürün: Piyasaya arz edilmesi hedeflenen tüm ürünleri,
- i) Üretim/sentezlemenin yapıldığı düzenek: Üretimden sonra depolanmanın yapıldığı tankları ve kaplar hariç olmak üzere, reaksiyon kabını, onun yardımcı düzeneklerini ve maddenin sürekli bir akışının olduğu veya üretim işlemini

tamamlamak üzere kullanılan diğer düzenekleri veya bir sonraki reaksiyon basamağında kullanılmak üzere bir kaptan başka bir kaba aktarılmasını temin eden boru hattını,

j) Yalıtılmamış/soyutlanmamış ara ürün: Üretim/sentezleme işlemi sırasında örnekleme için alınan ara ürün hariç olmak üzere, üretim/sentezlemenin yapıldığı düzenekten kasıtlı olarak çıkarılmamış ara ürünü ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Kısıtlama

MADDE 5 – (1) Kısıtlamaya tabi madde ve madde grupları ile bunların kısıtlama şartları EK-1’de verilmektedir.

(2) Kısıtlamaya tabi madde ve madde grupları EK-1’de belirlenen kısıtlama şartlarına uymadıkça piyasaya arz edilemez ve kullanılamaz.

(3) EK-1’de belirlenen kısıtlama şartlarına uymayan müstahzar ve eşyalar üretilemez, piyasaya arz edilemez ve kullanılamaz.

Bilimsel araştırma ve geliştirme amaçlı kullanım

MADDE 6 – (1) EK-1’de yer alan ve piyasaya arzı ile kullanımları yasaklanan madde ve madde gruplarından herhangi birinin bilimsel araştırma ve geliştirme amacı ile kullanımlarının söz konusu olması halinde, bu madde ve madde grupları için piyasaya arz ve kullanımı Çevre ve Orman Bakanlığının iznine tabi olarak yapılır.

Kısıtlama usulü ve koordinasyon

MADDE 7 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında kısıtlamaya tabi tutulacak madde veya madde grupları ile bu madde ve madde gruplarının kendi başına üretimi, müstahzar içerisinde veya eşyada kullanımı ve bunların piyasaya arzına ilişkin kısıtlama şartlarına Çevre ve Orman Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı tarafından müştereken karar verilir.

(2) Birinci fıkraya hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilecek çalışmalar ile yönetmelik değişikliği hususlarında koordinasyon görevi Çevre ve Orman Bakanlığındadır.

İlgili kuruluş

MADDE 8 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasında ilgili kuruluşlar, Çevre ve Orman Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Denetim ve Yaptırım

Denetim

MADDE 9 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine ilişkin denetimler ilgili kuruluşlar tarafından, kendi mevzuatları çerçevesinde gerçekleştirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 10 – (1) 11/6/1993 tarihli ve 21634 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Tehlikeli Kimyasallar Yönetmeliği’nin özel hükme tabi maddeler başlıklı yedinci bölümü, Geçici 2 nci maddesi ve Geçici 4’üncü maddesi bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte yürürlükten kalkar.

Yürürlük

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Orman Bakanı ve Sağlık Bakanı müştereken yürütür.

Ek-1

KISITLAMAYA TABİ MADDE VE MADDE GRUPLARI İLE BUNLARIN KISITLAMA ŞARTLARI

1. Asbest ile ilgili hükümler

A) Asbest lifleri ve asbest lifleri ihtiva eden topraklara ilişkin olarak aşağıdaki hususlara uyulması zorunludur.

(1) Amfibol grubu asbest lifleri olarak tanımlanan;

a) Krosidolit, (Mavi Asbest);	CAS No 12001 – 28 – 4
b) Amozit, (Kahverengi Asbest);	CAS No 12172 – 73 – 5; EC No: 310–127–6
c) Antofillit, (Antofillit Asbest) ;	CAS No 77536 – 67 – 5; EC No: 310–127–6
ç) Aktinolit, (Aktinolit Asbest);	CAS No 77536 – 66 – 4; EC No: 310–127–6
d) Tremolit, (Tremolit Asbest);	CAS No 77536 – 68 – 6; EC No: 310–127–6

türü asbest lifleri çıkarılamaz, üretilemez, herhangi bir ürün üretiminde ve üretim dışında herhangi bir amaçla kullanılamaz, satış ve kullanım amacıyla piyasaya arz edilemez.

(2) Amfibol Grubu asbest liflerini ihtiva eden ürünler kullanım amacıyla piyasaya arz edilemez ve kullanılamaz.

(3) Serpantin grubu asbest lifi olarak tanımlanan,

Krizotil asbest, (Beyaz Asbest) ;	CAS No: 12001–29–5;
	CAS No: 132207–32–0;

- Oyuncakların,
- Püskürtme yolu ile kullanılacak malzeme ve müstahzarların,
- Perakende olarak halka satılan toz halindeki nihai ürünlerin,

- ç) Tütün içmek için kullanılan pipo, ağızlık, sigara filtresi gibi ürünlerin,
d) Katalitik filtreler ve Sıvılaştırılmış gaz ile çalışan katalitik ısıtıcılarda kullanılan yalıtım gereçlerinin,
e) Boyalar ve cilalar/vernüklerin,
f) Sıvılar için kullanılacak filtreler/süzgeçlerin,
g) Kaplama ağırlığının % 2'sinden fazla olacak şekilde, yol yüzey kaplamalarının,
ğ) Sıvalar, koruyucu kaplamalar, dolgular, sızdırmazlık malzemeleri, bağlayıcılar, zamklar, tutkallar, yapıştırıcılar, dekoratif tozlar ve apre malzemelerinin,
h) Yoğunluğu 1 g/cm³'den az olan yalıtım veya ses geçirmezlik malzemelerinin,
ı) Hava filtreleri/süzgeçleri ve doğal gaz veya havagazı isale, dağıtım ve kullanımında kullanılan filtreler/süzgeçlerin,
i) Plastik yer ve duvar kaplamalarının altına konacak yalıtım astarlarının,
j) Tüketiciye sunulduğunda, ortama lif yayılmasını önleyecek şekilde muameleye tabi tutulmayan tekstil ürünlerinin,
k) Çatı keçelerinin,
l) Oluklu levhalar, levhalar, panolar ve karoların,
m) Contalık levhaların, contaların,
n) Debriyaj ve fren balatası üretiminde kullanılan iplerin,
o) Balata hammaddesinin ve balataların, üretiminde kullanılamaz.
(4) Krizotil türü asbest liflerinin kullanım hükümlerine uymayan ürünler kullanım amacıyla piyasaya arz edilemez ve kullanılamaz.

(5) Amfibol grubu asbest lifi ihtiva eden topraklar ile serpantin grubu asbest lifi ihtiva eden topraklar çıkarılamaz, satış ve kullanım amacıyla piyasaya arz edilemez,

Özellikle;

- a) Badana ve sıva, çatı ve zemin toprağı şeklinde taban ve çatı örtüsü,
b) Yol, pekmez, çanak, çömlek yapımında katkı malzemesi,
c) Çocuk pudrası,
olarak kullanılamaz.

B) Asbest içeren eşyalar ayrıca bu Yönetmeliğin Ek-2'sinde belirtilen şartları sağlamadıkça piyasaya arz edilemez.

2. Poliklorlu terfeniller (PCT ler) ile ilgili hükümler

(1) Poliklorlu terfeniller (PCT ler) (Klorlanmış terfenil) ; CAS No: 61788-33-8; EC No: 262-968-2; üretilemez, herhangi bir ürün üretiminde kullanılamaz, satış ve kullanım amacıyla piyasaya arz edilemez.

(2) Poliklorlu terfenilleri (PCT ler) içeren ürünler piyasaya arz edilemez.

(3) Halen kullanılmakta olan;

- a) Transformatör, rezistör, indüktör gibi kapalı sistem elektrikli cihaz/teçhizatların,
b) Toplam ağırlığı 1 kg veya daha büyük olan büyük kondansatörlerin,
c) Küçük kondansatörlerin,
d) Kapalı devre ısı transfer cihazları/teçhizatlarındaki ısı transfer sıvılarının,
e) Yer altı kazı cihazları/teçhizatları için gerekli hidrolik sıvıların,
kullanımlarına servis süreleri dolana kadar veya bertaraf edilinceye kadar devam edilir.

3. Poliklorlu bifeniller (PCB ler) ile ilgili hükümler

(1) Poliklorlu bifeniller (PCBler); CAS No: 1336-36-3; EC No: 215-648-1; üretilemez, herhangi bir ürün üretiminde kullanılamaz, satış ve kullanım amacıyla piyasaya arz edilemez.

(2) Poliklorlu bifenilleri (PCBler) içeren ürünler piyasaya arz edilemez.

(3) Halen kullanılmakta olan;

- a) Transformatör, rezistör, indüktör gibi kapalı sistem elektrikli cihaz/teçhizatların,
b) Toplam ağırlığı 1 kg veya daha büyük olan büyük kondansatörlerin,
c) Küçük kondansatörlerin,
d) Kapalı devre ısı transfer cihazları/teçhizatlarındaki ısı transfer sıvılarının,
e) Yer altı kazı cihazları/teçhizatları için gerekli hidrolik sıvıların,
kullanımlarına servis süreleri dolana kadar veya bertaraf edilinceye kadar devam edilir.

4. Polibromlu bifeniller (PBB ler) ile ilgili hükümler

(1) Polibromlu bifeniller (PBBler);

- a) Hekzabromobifenil; CAS No: 36355-01-8;
b) Oktabromobifenil; CAS No: 27858-07-7;
c) Dekabromobifenil; CAS No: 13654-09-6;

üretilemez, kendi halinde piyasaya arz edilemez, kendi halinde ve müstahzar içerisinde giysi, çamaşır ve iç çamaşırı gibi deri ile temas eden tekstil ürünlerinin üretiminde kullanılamaz.

(2) Polibromlu bifenilleri (PBBler) içeren, (1)'inci fıkrada belirtilen eşyalar piyasaya arz edilemez.

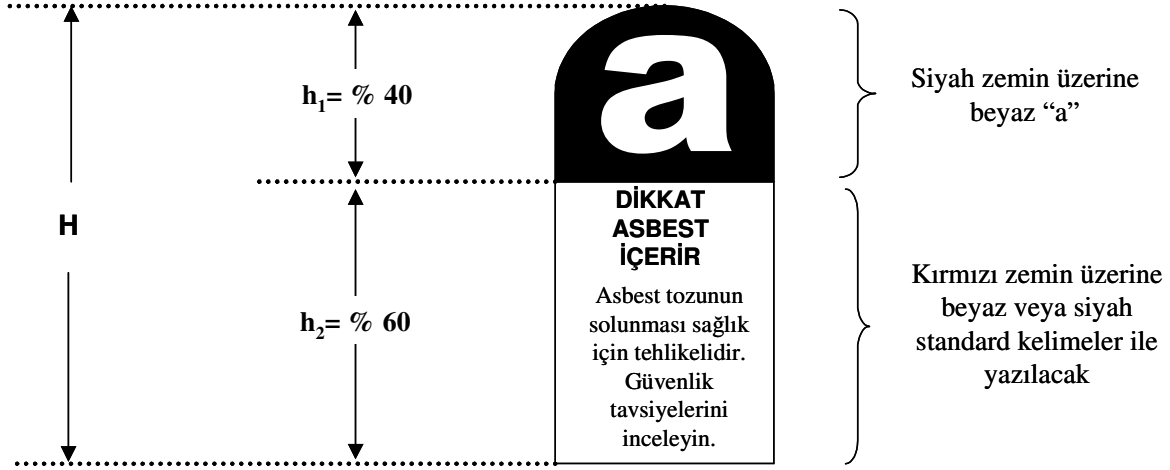
Ek-2

ASBEST İÇEREN EŞYALARIN ETİKETLENMESİ HAKKINDA ÖZEL HÜKÜMLER

(1) Asbest içeren bütün eşyalar veya ambalajları aşağıda tanımlanan etiketi taşımalıdır.

- a) Aşağıdaki örneğe uygun etiket en az 5 cm. yüksekliğinde (H) ve 2,5 cm. genişliğinde olmalıdır;
b) Etiket iki bölümden oluşmalıdır.

- Üst bölüm ($h_1 = \% 40 H$) siyah zemin üzerine beyaz olarak yazılmış ‘a’ harfini içermelidir,
- Alt bölüm ($h_2 = \% 60 H$) kırmızı zemin üzerine siyah veya beyaz olarak büyük harflerle standart ifadeleri içermeli ve açıkça okunabilir olmalıdır. Etiketle standart ifade olarak ‘asbest içerir’ ifadesi yer almalıdır.
- c) Eğer eşya krosidolit minerali içeriyorsa, standart ifade de kullanılan “asbest içerir” cümlesi “krosidolit içerir/mavi asbest” ile değiştirilmelidir.
- ç) Etiketle eşya üzerine doğrudan baskısı söz konusu ise zemin rengiyle zıtlık taşıyan tek renk kullanımı yeterlidir.

- (2) Bu Ek'te bahsedilen etiket aşağıdaki kurallara uygun olarak kullanılmalıdır.
- a) Tedarik edilen en küçük her bir birimde:
  - b) Eşya asbest bazlı parçaya sahipse, yalnızca bu parçanın etiket taşıması yeterlidir. Ambalajın küçüklüğü veya ambalajın uygun olmaması etiketle parçalara yapıştırılmasına imkân vermiyorsa, etiket ambalajla beraber verilmelidir.
- (3) Asbest içeren ambalajlanmış eşyanın etiketlenmesinde aşağıda belirtilen hususlara uyulur.
- 3.1. Aşağıdaki hususlar asbest içeren ambalajlanmış eşyanın ambalajının etiketinde açıkça okunabilir ve silinmeyecek şekilde yer almalıdır:
- a) Bu Ek'e uygun olarak tehlike sembolü ve ilgili tehlike işaretleri,
  - b) Eşya ile ilgili olması kaydıyla bu Ekte yer alan hususlara uygun olarak seçilmesi gereken güvenlik bilgileri.
- Ambalajın üzerinde ilave güvenlik bilgilerinin yer aldığı durumlarda, bu (a) ve (b) bentlerine uygun olarak verilen hususları zayıflatmamalı veya çelişmemelidir.
- 3.2. Yukarıda yer alan 3.1 hükümlerine uygun olarak etiketleme:
- a) Ambalaja sıkıca yapıştırılmış etiket olarak veya
  - b) Ambalaja güvenli bir şekilde iliştilirilmiş ya da bağlanmış etiket olarak veya,
  - c) Ambalaja doğrudan basılarak uygulanır.
- 3.3. Asbest içeren ve gevşek plastik ambalajla veya benzeri ile ambalajlanmış eşyalar, ambalajlı eşyalar olarak değerlendirilmeli ve 3.2 hükümlerine uygun olarak etiketlenmelidir. Eşyalar ambalajları dışına çıkartılırlarsa ve piyasaya ambalajsız arz edileceklerse en küçük birimlerin her birine 3.1 hükümlerine uygun olarak etiketleme yapılmalıdır.
- (4) Asbest içeren ambalajlanmamış eşyaların etiketlenmesinde aşağıda belirtilen hususlara uyulur.
- Asbest içeren ambalajlanmamış eşyalar için etiket;
- a) Asbest içeren eşyanın üzerine sıkıca yapıştırılmışsa,
  - b) Eşyaya bağlanmış ya da güvenli bir şekilde iliştilirilmişse,
  - c) Eşyanın üzerine doğrudan basılarak uygulanmışsa,
- 3.1 hükümlerine uygun olarak etiketlenmiş kabul edilir.
- Eşyanın boyutunun küçüklüğü, eşyanın yapısının uygun olmayan özellikleri veya bazı teknik güçlükler nedeniyle, yukarıda bahsedilen şekilde etiketlenemeyen asbest içeren eşya ile birlikte 3.1 hükümlerine uygun olarak ayrı bir prospektüs kullanılır.
- (5) Güvenlik ve hijyene ilişkin özel düzenlemelerdeki hükümler saklı kalmak üzere, kullanım koşullarında, işlenmiş veya bitmiş olan eşyalara yapıştırılmış etiketlerde, ilgili eşya için uygun olabilecek herhangi bir güvenlik bilgisi ve özellikle aşağıda belirtilen ifadeler yer almalıdır:
- a) Açık havada veya iyi havalandırılmış ortamda çalıştırınız,
  - b) Gerekliyse tercihen uygun toz uzaklaştırma düzeneği ile donatılmış el cihazları veya düşük hızda cihazlar kullanınız, yüksek hızda çalışan cihazların kullanılması halinde mutlaka toz uzaklaştırma düzeneği kullanınız.
  - c) Mümkünse, eşyayı kesmeden veya delmeden ıslatınız,
  - ç) Tozu ıslatınız ve uygun şekilde kapatılmış kaplara yerleştiriniz ve güvenli olarak bertaraf ediniz.
- (6) Beşinci fıkradan kapsanmayan ve kullanım sırasına asbest lifleri açığa çıkarılması olası olan evde kullanım için planlanan herhangi bir eşyanın etiketi gerekli durumlarda “eskidiğinde değiştirin” güvenlik bilgisini içermelidir.
- (7) Asbest içeren eşyaların etiketi Türkçe olmalıdır.

